

Octave Mirbeau, Το μάθημα του γορούλλα...

Είχα απομακρυνθώ μόνος εις ένα δάσος του Gabon, άοπλος. Και προχωρούσα εις την τύχην ανάμεσα εις ωραίαν έκτασιν, γεμάτην χλόη και άνθη.

Έξαφνα, δύο βήματα μπροστά μου είδα ξαπλωμένο κοντά εις το δένδρο έναν θεώρατο γορούλλα... Ετρόμαξα... ήθελα να φύγω, αλλ' ο φόβος μ' εκάρφωσε στο έδαφος... Δεν ημπορούσα να κάμω βήμα... τα δόντια μου έτριζαν από τον φόβο.

Εν τούτοις παρά την τρομακτικήν όψιν του, καμμία εχθρότητα ή άγριον ένστικτον, ούτε οργήν μου έδειχνε το τεράστιον ζών. Ήτο εις γέρων γορούλλας ήσυχος και δυνατός και ο οποίος τουλάχιστον προς στιγμήν είχεν έκφρασιν ειρηνικήν. Όταν μου πέρασεν ο φόβος μου εφάνη ότι το φοβερόν ζών με παρετήρει με πατρικήν περιέργειαν.

– Πλησίασε, μου είπε. Μη φοβείσε καθόλου.

Έκαμα κάποιο βήμα προς αυτόν και οι δυο μας εκαθήσαμεν εις τα πόδια του δένδρου επάνω εις μίαν ρίζαν του. Ο γορούλλας μ' εκύτταξε κάμποσιν ώρα χωρίς να ομιλήση. Έπειτα μ' εψηλάφησε τα χέρια, τα πόδια, τον θώρακα... και με τόνο ευσπλαγχνικό, ανάμικτο με ζηλοτυπία, ίσως περιφρονητικώς, με ηρώτησε:

– Λοιπόν, συ είσαι ο άνθρωπος;

– Ναι, απήντησα εγώ, ολίγον εντροπαλός.

-Δεν είσαι ώμορφος, μου είπε.

Έπειτα από ολίγη σιωπή εξηκολούθησε.

– Πώς είσαι μικρός! οι μυς σου είναι μαλακοί, τα κόκκαλά σου εύθραυστα, τα μπράτσα σου κοντά... Και τι πράγμα είναι αυτό το λείο δέρμα το οποίον φλογώνει και με το παραμικρότερο τσίμπημα της σκνίπας; Και πώς ημπορείς ν' αναπνεύσης τον αέρα γεμάτων από δηλητήρια, τα οποία εξέρχονται από αυτό το δάσος, με ένα στήθος τόσο δα στενό;

Εκούνησε το κεφάλι του και επανέλαβε πάλιν με τόνον απείρου λύπης:

– Λοιπόν, συ είσαι ο άνθρωπος;

Και προσέθεσε:

– Δεν είμαι υπερήφανος δια σε.

Εγώ δεν εγνώριζον τι να ειπώ, αλλ' ο γορούλλας μ' έβγαλε απ' αυτήν την στενοχώρια και με ευγένεια με διέκοψε:

– Ας ιδούμεν, μου είπε, τι έκαμες από την ημέραν...

– Ποια ημέρα;

– Από την ημέρα όπου εις μίαν στιγμή τρέλλας έκαμα να εξέλθη από μένα η κατηραμένη αυτή ανθρωπίνη φυλή.

– Αλλοίμονον, απήντησα εγώ, έκαμα πολλά πράγματα.

– Πολλά πράγματα κακά, δεν είνε αλήθεια;

– Δεν υπερηφανεύομαι πολύ.

– Ειπέ μου τίποτε απ' όσα έκαμες.

– Τι, θέλεις να γελάσης μαζί μου, του είπα, συ ο οποίος φαίνεσαι ότι έχεις θαυμάσιαν σοφίαν;

– Ίσως, διότι δεν είμαι υποχρεωμένος να κλαίω... Εμπρός, ομίλει...

– Ε, λοιπόν, αφού το θέλεις, άκουσε. Αφ' ότου ήρχισα να φυτρώνω εις τη γην... είχα την ιδέαν να δημιουργήσω θρησκείας και πατρίδας... ανεκάλυψα παππάδες και στρατιώταις δια να υπηρετήσω τους πρώτους και διατηρήσω τους δεύτερους.

– Ναι, ο πόλεμος!.. Συ ανεκάλυψες τον πόλεμον... ενώ ηδύνασαι να ζης τόσον ελεύθερα όπως κι εγώ ζω εις τα ωραία δάση, εις τας όχθας των λιμνών, ανάμεσα εις την φύσιν, όπου πανταχού ευρίσκονται καρποί εύχυμοι, το καθαρόν ύδωρ των πηγών και οι μαλακοί τάπητες των ανθέων δια να αναπαύσασαι και να κοιμάσαι. Οποία κτηνωδία!..

– Αλλοίμονον! επίστευσα ότι θα είχεν ανάγκη να μείνη ο άνθρωπος εις το ψεύδος και τον φόβο, δια να τον εκμεταλλεύομαι...

– Α, βλάκα... έκαμες ένα ωραίο παιχνίδι έτσι... Δεν γνωρίζω ακριβώς εκείνα, τα οποία ονομάζεις συ πατρίδας και θρησκείας, αν και αυτά άφησαν μέχρις αυτού του εδάφους τα αιματηρά ίχνη των διαβάσεών των φονικότερα της πανούκλας και του κιτρίνου πυρετού... Όσον αφορά τους ιερείς σου και τους στρατιώτας σου εγώ τους γνωρίζω. Έρχονται κι εδώ καμιά φορά. Οι μεν προτείνουν περίεργα ξύλινα, τα οποία ονομάζουσι σταυρούς, οι δε ξεκοιλιάζονται με ξίφη... Φονεύουν παν ό,τι συναντούν, ανθρώπους, ζώα, φυτά... Δεν είδα ποτέ μου τίποτε τόσο βδελυρόν. Φαίνονται ό,τι σύρονται δεν ηξεύρω κι εγώ από τι τρέλλαν καταστροφής και σφαγής...

Εγώ κατέβασα το κεφάλι.

– Είναι αλήθεια, είπα... δεν είχα καλό ποδαρικό... επειδή κατά συνέπειαν των δύο αυτών θεομηνιών, τας οποίας ανεκάλυψα και έρριψα εις τη γην, η ανθρωπότης -η οποία εξήλθε από σε- δεν υπήρξε άλλο παρά μια μακρά και παρατεταμένη φωνή λύπης...

Ο Γορύλλας είχαν εξαγριωθή πολύ. Εστέκετο και με κυτούσε στα μάτια, κάμνων κάποτε μεταξύ των τρομερών οδόντων του καμμίαν κωμικήν μιμικήν κίνησιν ανάμικτον μετ' οίκτου:

– Α! βλάκα: βλάκα!

Και μετ' ολίγον:

– Ας ίδωμεν μου είπε. Θέλεις λοιπόν να εξακολουθής να ζης έτσι εις την τρέλλαν, εις το έγκλημα, εις τα βάσανα!

– Τι θέλεις να κάμω;

– Χάλασε μια φορά ακόμη, ανόητε άνθρωπε ό,τι κατασκεύασες...

– Είνε πολλά τώρα.. είνε αδύνατο...

Από τη μία άκρη έως την άλλη η ανθρωπότης έχει δηλητηριασθή από τα ψεύδη και τας προλήψεις, είνε δεμένη με διπλή άλυσσο, την οποίαν εγώ ο ίδιος κατασκεύασα με τα χέρια μου..

Είνε πολύ αργά...

Ο γορύλλας εσήκωσε τους πλατείς ώμους του και με φωνήν τραχείαν είπε:

– Διατί δεν θέλεις; διότι δεν έχεις ούτε θάρρος, ούτε ενέργειαν. Διότι η καρδιά σου είνε τόσον δειλή όσον το σώμα σου ασθενές... τέκνον έκφυλλον. Εγώ δεν είμαι παρά ένας γορύλλας... ένας πτωχός διάβολος του γορύλλα και ηξεύρω ολίγα πράγματα περί της ιστορίας σου και της ηθικής σου... Αλλ' η φύσις μ' εδίδαξε να εννοώ τα πράγματα... Οι ιερείς σου και οι στρατιώται σου δεν είναι παρά φαντάσματα -εγώ σου το λέγω- και συγχωρημένοι να είνε. Ρίψε εις τας σκοτεινάς όψεις των μίαν μόνην ακτίνα της θαυμασίας αυτής αληθείας η οποία υπάρχει πανταχού εις τους δρόμους, η οποία περιτρέχει ελευθέρως εις την φύσιν και η οποία φαίνεται από τα κατώτερα ζώα... και τα φαντάσματα θα λείψουν!

– Θα χρειασθή πολύς, πολύς καιρός και εγώ είμαι κουρασμένος.

– Βάλε το χρόνο που χρειάζεται.

Δεν ηθέλησα να μένω εις την ελεεινήν εντύπωσιν, την οποίαν μου επροξένησαν αι εκμυστηρεύσεις του γορύλλα. Ησθανόμην την ανάγκην να υπερηφανευθώ δια το πνεύμα μου. Και με ευγενή χειρονομία επανήρχισα.

– Έκαμα πράγματα θαυμάσια...

Αλλ' ο γορύλλας με διέκοψε και με όλον το επιβλητικόν ύφος του προσώπου του μ' εσταμάτησε γρήγορα τας νευρικής χερονομίας.

– Σιώπα, είπε. Δεν θέλω να μάθω τα θαυμάσια πράγματα τα οποία έκαμες. Επειδή, εν όσω δεν ηλευθερώθης από τας θρησκείας σου και τας πατρίδας σου και από παν ό,τι συνδέεται με αυτάς, δεν έκαμες τίποτε...

Σιώπα... και φάγε.

Τότε ο γορύλλας επήρε από πίσω από το δένδρο τους χαριτωμένους και μυρωδάτους καρπούς του, τους οποίους είχε κόψη από το πρωί μέσα εις το δάσος και μου τους προσέφερε.

Εγώ τους κατεβρόχθισα χωρίς λέξι.

(Εκ του γαλλικού)

Λάρισα

*Δημοσιεύτηκε στην εργατική-σοσιαλιστική εφημερίδα του Βόλου “Εργάτης-Γεωργός” τεύχος 73, 9 Ιούνη 1911. Ο μεταφραστής φέρεται ότι ήταν από τη Λάρισα, αλλά μας είναι άγνωστος. Μεταφέρεται εδώ στην αρχική καθαρεύουσα αλλά χωρίς το πολυτονικό σύστημα.